

Mostar: Vrijeme za kompromis

Piše: Valentin Inzko

Budući da će 10. maja biti raspisani općinski izbori, vrijeme brzo ističe za provedbu odluka Ustavnog suda BiH prema kojima bi političari u Mostaru i Parlament BiH (a ne visoki predstavnik) trebali izvršiti ograničene izmjene izbornog sistema u Mostaru.

Provedba odluka Suda nije samo od suštinskog značaja za osiguranje vladavine prava – sve odluke Ustavnog suda se moraju provoditi – također je od suštinskog značaja da se osigura da Mostarci imaju pravo glasa na oktobarskim lokalnim izborima zajedno sa ostalim biračima u zemlji.

Prilikom mojih brojnih posjeta Mostaru u nekoliko posljednjih sedmica, razgovarao sam i sa građanima i sa političarima o provedbi odluke Suda. Mnogi Mostarci su mi rekli: “Ne razumijem o čemu se radi u toj odluci Suda, zašto je tako važna?”

Dozvolite da kažem šta mislim o ovome i naglasim da odluka Suda ne mora ugroziti interese ni jednog naroda u Mostaru.

U junu 2011. godine i januaru 2012. godine Ustavni sud BiH je donio odluku da je izbor tri delegata iz svakog od šest gradskih područja u Gradsko vijeće neustavan. Problem je u nesrazmjeru između broja birača koji biraju vijećnike iz svakog gradskog područja, koji se kreće između nešto više od 7.000 do skoro 30.000 i činjenice da birači u centralnoj zoni mogu birati samo vijećnike sa gradske liste. Pored toga, Ustavni sud je svojom odlukom utvrdio da postoji diskriminacija birača iz centralne zone jer im nisu osigurana ista biračka prava.

Iako je svima poznato da glavne političke stranke u Mostaru imaju različite stavove oko toga kako grad treba biti organiziran, jedini zadatak koji se **traži** od političkih predstavnika u gradu jeste da se dogovore oko amandmana kojima će se riješiti ova dva problema.

Postoje različiti načini izmjene izbornog sistema da bi se isti uskladio sa odlukom Suda, i na političarima u Mostaru je da dođu do najboljeg načina da to urade. Ipak, bilo koje rješenje koje se usvoji ne bi smjelo unazaditi proces reintegracije Mostara ili omogućiti dezintegraciju grada.

Ono što sam čuo od Mostaraca, bez obzira u kojem dijelu grada žive, jeste da su oni protiv podjele.

Dozvolite također da jasno naglasim šta odluke Suda nisu uradile. Ni od jedne stranke se ne traži da izradi novi Statut ili žrtvuje interese svojih birača. Presude Suda nisu oborile Statut Grada Mostara, niti su ograničile ili narušile postojeće mehanizme zaštite interesa konstitutivnih naroda u Mostaru. Mehanizmi u Statutu koji štite konstitutivne narode ostaju na snazi. Konstitutivni narodi i dalje mogu pokrenuti vitalni nacionalni interes; minimalne i maksimalne kvote delegata iz svakog konstitutivnog naroda u Gradskom vijeću ostaju na snazi; podrška dvotrećinske većine delegata je potrebna za donošenje važnih odluka kao što je budžet.

Bez obzira na ove činjenice, u Mostaru će biti onih koji će nastojati širiti strah i nesigurnost u predstojećim danima i sedmicama kako bi pogrešno predstavili promjene koje donosi odluka Ustavnog suda BiH i šta to znači u praksi za građane Mostara.

U mojim razgovorima sa Mostarcima, bez obzira u kojem dijelu grada žive, njihove najvažnije brige uvijek su iste – posao i ekonomija. Oni žele da se njihovi političari usredsrede na ta pitanja. Provođenje odluka Suda kako bi se izbori mogli održati u oktobru će otvoriti vrata novim gradskim vlastima da rješavaju ova pitanja.

Gradske vlasti su ostvarile konkretne i pozitivne rezultate u prvom mandatu (2004-2008) u skladu sa postojećim Statutom. Ovo nije *moja* ocjena – to je nešto što su mi Mostarci potvrdili mnogo puta. Nema razloga da se opet ne postignu pozitivni rezultati nakon narednih izbora.

Međutim, da bi se to desilo, da bi se mostarske vlasti ponovo vratile postizanju konkretnih rezultata koji će pomoći da se stvore poslovne mogućnosti i poboljšaju lokalne usluge, potrebno je da političari urade svoj posao i provedu

odluku Suda kako bi izbori mogli biti održani u Mostaru u oktobru.

Jasno je da je ovo pitanje isuviše važno da bi se prepustilo samo političarima. Nadam se da će u narednim danima i sedmicama tiha većina Mostaraca u cijelom gradu, te iz svih konstitutivnih naroda, koji žele najbolje za svoj grad i svoje sugrađane, izraziti svoja mišljenja i ohrabriti političare i zvaničnike da ispune svoje obaveze prije utvrđenog roka 10. maja. Razgovarajte s vašim lokalnim političarima i recite im šta želite. Ne možemo zaboraviti prošlost, ali se moramo okrenuti ka budućnosti i raditi na tome da ta budućnost bude bolja.

Postoje mali znaci nade. Prošlog ponedjeljka su se lokalni predstavnici političkih stranaka sastali po prvi put kako bi započeli razgovore. Iako mala, šansa postoji. Još uvijek ima vremena da se postigne dogovor. U danima i sedmicama koje predstoje mora se organizirati više sastanaka, a ti sastanci moraju dovesti do dogovora. S obzirom da je ostalo jako malo vremena, važno je da političari maksimiziraju šanse za uspjeh. U tom smislu, mogli bi slijediti primjer šest političkih lidera koji su nedavno organizirali svoje sastanke na način da je svaki put jedan od njih bio domaćin razgovora dok su istovremeno sebi dali dovoljno prostora da se postigne kompromis.

Ova godina ima potencijal da bude bolja godina za Mostar. To može biti godina u kojoj će Mostar napraviti korak naprijed i ponovo fokusirati napore na jačanje ekonomije, otvaranje novih radnih mjesta i poboljšanje usluga koje se pružaju na lokalnom nivou. Dešavanja u periodu do 10. maja će imati suštinsku ulogu u postizanju ovih ciljeva.

Mostarski političari i lideri političkih stranaka iz kojih dolaze znaju šta trebaju uraditi. Vrlo jasno sam im rekao da ne očekuju od mene da radim njihov posao umjesto njih. Sat otkucava. Sva pažnja je sada usmjerena na njih.